

Gjykata Supreme e Kosovës
AP – Kž. Nr. 192/2010
5 tetor 2010

NË EMËR TË POPULLIT

Gjykata Supreme e Kosovës në kolegjin e përbërë nga Gjyqtari i EULEX-it Norbert Koster si Kryetar i Kolegjit, Gjyqtari i EULEX-it Martti Harsia, si dhe gjyqtarët e Gjykatës Supreme Marije Ademi, Nesrine Lushta dhe Salih Toplica si anëtarë të kolegjit, të ndihmuar nga Zyrtari ligjor i EULEX-it Holger Engelmann, në cilësinë e procesmbajtësit,

Në lëndën penale kundër të akuzuarit Enver Hasani, të birit të _____, i lindur më 1 janar 1948 në _____, komuna _____, ndihmës mirëmbajtës i shkollës, i vejë, baba i shtatë fëmijëve, me gjendje të mesme ekonomike, nuk është i dënuar më parë, i akuzuar për veprën penale të Vrasjes së rëndë në kundërshtim me Nenin 147, pikën 9 të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës (tash e tutje: KPPK) dhe për veprën penale Mbajtje në pronësi, në kontroll, në posedim ose në shfrytëzim të paautorizuar të armëve në kundërshtim me Nenin 328, par. 2 i KPPK-së, i mbajtur në paraburgim që nga data 31 maj 2007,

Duke vendosur mbi ankesën e paraqitur më 28 prill 2010 nga Avokati mbrojtës Rexhep Kaçaniku në emër të të pandehurit Enver Hasani kundër Aktgjykimit P. Nr. 215/2007, të lëshuar nga Gjykata e Qarkut të Mitrovicës më datën 16 shkurt 2010,

Në seancën e mbajtur më 5 tetor 2010, pas këshillimit dhe votimit lëshon këtë

AKTGJYKIM

Ankesa nga Avokati mbrojtës Rexhep Kaçaniku në emër të të pandehurit Enver Hasani **refuzohet** si e pabazuar dhe aktgjykimi i shkallës së parë i Gjykatës së qarkut në Mitrovicë, P. Nr. 215/2007, i datës 16 shkurt 2010, **vërtetohet**.

Arsyetimi

I. Historia e Procedurës

Më 31 maj 2007 rreth orës 11:30 viktimja R. u qëllua për vdekje në shtëpinë e saj në

Me aktakuzën PP Nr. 169/2007, të datës 10 shtator 2007, Prokurori Publik i Qarkut në Mitrovicë akuzoi të pandehurin, i cili është bashkëshorti i viktimës së ndjerë, për veprat penale të Vrasjes së rëndë në kundërshtim të nenit 147 Paragrafit 9 të KPPK-së dhe Mbajtje në pronësi, në kontroll, në posedim ose në shfrytëzim të paautorizuar të armëve në kundërshtim të nenit 328 Paragrafit 2 të KPPK-së. Aktakuza ishte konfirmuar me Aktvendimin e Gjykatës së Qarkut në Mitrovicë, të datës 20 nëntor 2007. Shqyrtimi gjyqësor filloi më 12 shkurt 2008.

Për shkak të zhvendosjes së stafit të Gjykatës së Qarkut në Mitrovicë me forcë nga ndërtesa e gjykatës në mars 2008 shqyrtimi gjyqësor ishte ndërprerë para se të mund të kryhej. Më 17 gusht 2009 Kryeprokurori i EULEX-it ia caktoi këtë lëndë Prokurorit të Qarkut të EULEX-it në Mitrovicë. Pas kërkesës së Prokurorit të Qarkut të EULEX-it, më 14 tetor 2009 Kryetarja e Asamblesë së Gjyqtarëve të EULEX-it vendosi që këtë lëndë ta marrin Gjyqtarët e EULEX-it.

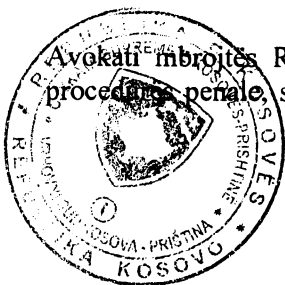
Shqyrtimi gjyqësor para trupit gjykues prej tre (3) Gjyqtarëve të EULEX-it të Gjykatës së Qarkut në Mitrovicë u mbajt në mes 21 janarit dhe 16 shkurtit 2010. Më 16 shkurt, me aktgjykimin P. Nr. 215/2007, gjykata shpalli të pandehurin fajtor për vepra penale të (A) Vrasjes së rëndë në kundërshtim të nenit 147 Paragrafit 9 të KPPK-së dhe (B) Mbajtje në pronësi, në kontroll, në posedim ose në shfrytëzim të paautorizuar të armëve në kundërshtim të nenit 328 Paragrafit 2 të KPPK-së, dhe e dënoi të pandehurin me katërbëdhjetë (14) vjet burgim për pikën (A) dhe me dy (2) vjet burgim për pikën (B), që rezultoi me një dëmin unik me pesëmbëdhjetë (15) vjet burgim.

Aktgjykimi iu është dorëzuar palëve në mes datave 20 prill dhe 28 prill 2010. Avokati mbrojtës Rexhep Kaçaniku e pranoi atë më 27 prill 2010 dhe i pandehuri më 28 prill 2010.

Më 29 prill 2010 avokati mbrojtës Rexhep Kaçaniku paraqiti ankesë në emër të të pandehurit kundër aktgjykimit P Nr. 215/2007.

II. Çështjet e ngritura në ankesë:

Avokati mbrojtës Rexhep Kaçaniku pretendon në shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkelje të ligjit penal dhe vërtetim të gabuar të gjendjes faktike dhe

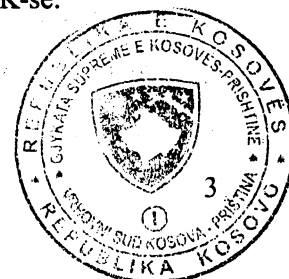
dënimit.

Në veçanti avokati mbrojtës Rexhep Kaçaniku pretendon se:

- gjykata e shkallës së parë ka tejkalluar aktakuzën duke i shtuar fjalët "... për ta ndaluar gruan e tij që të largohet ..." dhe duke e bërë këtë ka shkelur nenin 386 paragrafin 1 të Kodit të Procedurës Penale të Kosovës (KPPK);
- gjykata e shkallës së parë gabimisht ka vërtetuar se i akuzuari ka qenë xheloz për një kohë të gjatë dhe gabimisht ka përfunduar se kjo xhelozie kishte qenë motivi për këtë krim;
- i akuzuari, kur qëlloi bashkëshorten e tij, reagoi ndaj një fyerje të rëndë. Viktima e ndjerë, e cila kurrë nuk e kishte ofenduar ose fyer të akuzuarin më parë, në ditë kritike papritmas e ofendoi atë me këto fjalë: "Unë nuk kam nevojë të kërkoj leje Ti je i vjetër, i lodhur. Askush nuk të pyet për asgjë, sepse je i lodhur dhe je i vdekur edhe pse ende je gjallë". Në këtë çast i akuzuari e humbi kontrollin dhe e vrau bashkëshorten e tij. Një fyerje e tillë pas 30 viteve jetesë bashkë është e rëndë, në veçanti në rrethinën rurale ku ata jetonin. Prandaj i akuzuari reagoi në një gjendje shoku apo çrregullimi mendor siç përshkruhet me nenin 148 të Kodit Penal të Kosovës (KPK).

Duke u bazuar në këto arsye, avokati mbrojtës Rexhep Kaçaniku propozon të pranohet ankesa, të ndryshohet aktgjykimi i shkallës së parë dhe i akuzuari të shpallet fajtor për vrasje të kryer në gjendje të afektit mendor në përputhje me nenin 148 të KPK-së, ose të priset aktgjykimi i shkallës së parë dhe lënda të kthehet për rigjykim.

Zyra e Prokurorit të Shtetit (ZPShK) me opinionin e datës 16 gusht 2010, propozon të refuzohet ankesa si e pabazuar dhe të vërtetohet aktgjykimi i shkallës së parë. ZPShK-ja është e mendimit se gjykata e shkallës së parë qëndroi me "veprën" që është objekt i akuzës të përfshirë në aktakuzë dhe prandaj nuk ka tejkalluar aktakuzën. Sa i përket afektit mendor të pretenduar ZPShK-ja i referohet vlerësimit të plotë në aktgjykimin e shkallës së parë. Përveç kësaj ZPShK-ja është e mendimit se i akuzuari nuk ishte në gjendje të ofrojë asnjë dëshmi lidhur me ofendimin e pretenduar dhe se madje nëse i akuzuari do të mund të dëshmonte atë provokim nuk do ta ndryshonte cilësimin e kësaj vepre sepse ai e kishte iniciuar këtë fyerje të pretenduar me sjelljet e tij. ZPShK-ja përveç kësaj paraqet se faktet ishin vërtetuar drejt dhe saktë nga gjykata e shkallës së parë dhe se vendimi mbi dënimin është në pajtueshmëri të plotë me nenin 64 të KPK-së.

III. Gjetjet e Gjykatës Supreme

Ankesa është paraqitur me kohë dhe është e pranueshme.

Ankesa, megjithatë, nuk është e bazuar.

Sa i përket çështjeve të adresuara në ankesë Gjykata Supreme e Kosovës konstaton se në aktgjykimin e shkallës së parë nuk mund të gjenden shkelje të ligjit.

1.

Gjykata e shkallës së parë nuk ka tejkuluar aktakuzën duke i shkruar fjalët “për të ndaluar atë që të largohet” në dispozitiv. Sipas nenit 386 paragrafit 1 të KPPK-së aktgjykimi mund t’i referohet vetëm me të akuzuarin dhe vetëm

veprës që është objekt i akuzës të përfshirë në aktakuzë

fjala “vepër” në këtë kontekst i referohet ngjarjes në një kuptim më të gjerë, p.sh. një përshkrimi të përgjithshëm të veprimit të të pandehurit. Kjo nuk mund të interpretohet si një obligim për të përmendur secilin detaj në aktakuzë. Interpretimi i tillë nuk gjen asnjë mbështetje në fjalëformimin e ligjit dhe përveç kësaj do ta kufizonte trupin gjykues në një qasje shumë të ngushtë gjatë gjyimit të kësaj lënde që do të ishte në kundërshtim me obligimet e gjykatës “për të vërtetuar në mënyrë të sigurtë dhe të plotë faktet të cilat janë të rëndësishme në marrjen e vendimit të ligjshëm”, një element i fuqishëm inkuizicioni i përcaktuar në dispozita të ndryshme siç janë neni 7 dhe neni 360 paragrafi 5 i KPPK-së.

Prandaj në këtë lëndë termi “vepër” në nenin 386 paragrafin 1 të KPPK-së duhet të kuptohet si referencë në kornizën e ngjarjes që i pandehuri qëllon gruan e tij nën rrethanat që mund të lejojnë cilësimin e kësaj vrasjeje si vrasje të rëndë sipas nenit 147 pika 9 e KPPK-së. Gjykata e shkallës së parë qëndroi pranë këtij përshkrimi të veprës dhe si pasojë e kësaj nuk tejkaloj aktakuzën.

2.

Sa i përket zbatimit të dispozitave të ligjit penal gjykata e shkallës së parë cilësoi drejt krimin e kryer nga i akuzuari si vrasje të rëndë e jo si vrasje të kryer në gjendje të afektit mendor (Neni 148 i KPPK-së).

Siç ka theksuar Gjykata Supreme e Kosovës në vendimet e mëparshme¹, aplikimi i nenit 148 të KPK-së nuk mund të mohohet vetëm për shkak se i akuzuari nuk ka ofruar asnjë dëshmi për fyerjen e pretenduar nga viktima e ndjerë para vrasjes. Kërkesa e tillë për paraqitjen e dëshmimeve është në konflikt me parimin *in dubio pro reo* dhe *supozimin e pafajësisë* dhe prandaj do të përbënte shkelje të të drejtave themelore individuale të përcaktuara me Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Lidhur me këtë Gjykata Supreme e Kosovës në aktgjykimin e datës 3 gusht 2010, (AP – K.Ž. No. 128/2010), ka theksuar si në vijim:

Pasi që i akuzuari ka dhënë një sqarim të qartë, të detajuar dhe të besueshëm për krimin, Gjykata e shkallës së parë ka qenë e obliguar nga parimet e supozimit të pafajësisë dhe in dubio pro reo si të drejtat më fundamentale të të pandehurit të përcaktuara me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut që të përcaktojë nëse faktet përkatëse duhet të vërtetohen apo hedhen poshtë në bazë të provave të cilat dëshmojnë se tregimi i të akuzuarit është i pavërtetë. Këto parime, të cilat sigurojnë që të drejtat e të pandehurit janë respektuar plotësisht gjatë gjykimeve penale, kërkojnë që Gjykata të jetë e bindur pa asnjë dyshim se i pandehuri e ka kryer krimin. Çfarëdo dyshimi lidhur me këtë duhet të respektohet dhe të merret parasysh në dobi të pandehurit.

Në bazë të këtyre arsyeve, në lëndë sikur kjo, ku i akuzuari pretendon në vetëmbrojtjen e domosdoshme ose arsye të tjera të cilat mund ta zvogëlojnë përgjegjësinë e tij ose saj penale, nuk është e mjaftueshme të koncentrohemi vetëm në faktin se i akuzuari pa asnjë dyshim e ka privuar viktimën nga jeta. Kjo në vetvete nuk është e mjaftueshme për ta vërtetuar fajin individual personal të të akuzuarit. Ligji ofron një mori të dispozitave ligjore të cilat mundësojnë nivele të ndryshme të cilësimit të aktit të vrasjes së një personi tjetër. Kjo fushë ndryshon nga vrasja e rëndë si alternativa më e rëndë e deri në madje të mos qenit akt kriminal si alternativa më e favorshme, dhe rrjedhimisht ligji parasheh nivele të ndryshme të specifikuara në mënyrë eksplicite të fajit personal – vrasje e rëndë, vrasje, vrasje e kryer në gjendje të afektit mendor – e madje edhe opsione të cilat e përjashtojnë fajin e kryerësit dhe ndalojnë shqiptimin e dënimit – vetëmbrojtja e domosdoshme ose nevoja ekstreme. Parimet e supozimit të pafajësisë dhe in dubio pro reo kërkojnë përcaktimin pa asnjë dyshim të nivelit preciz të fajit personal të të pandehurit.

Prandaj, fusha e shqyrtimit nga Gjykata penale e cila i është referuar vetëm aktit të vrasjes nuk do t'i përmbushte kushtet për një përcaktim të plotë dhe korrekt të fakteve pasi që nuk do të mundësonte përcaktimin e cilësimit të

¹ Aktgjykimi i datës 3 gusht 2010 (AP – K.Ž. Nr. 128/2010); shih gjithashtu aktgjykimin e datës dhjetor 2009 (AP – K.Ž. Nr. 23/2009)

duhur të aktit e që është parakusht i domosdoshëm për përcaktimin korrekt të fajit personal, dhe si rrjedhojë të dënimit e duhur të të pandehurit.

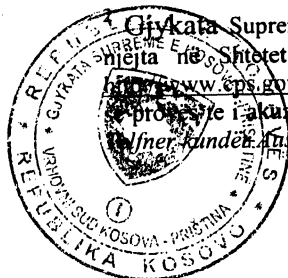
Parimi i supozimit të pafajësisë kërkon që Gjykata të jetë e bindur pa asnjë dyshim se alternativat të cilat do të rezultojnë në lirim e të pandehurit mund të përjashtohen. Qartazi, kjo nuk kërkon që Gjykata sipas detyrës zyrtare të marrë në konsideratë të gjitha alternativat teorikisht të mundshme. Në një situatë, sidoqoftë, ku i pandehuri në mbrojtjen e tij ose saj jep një tregim të ngjarjeve, Gjykata është e obliguar që të vlerësojë këtë tregim me kujdesin e duhur dhe respekt të plotë për parimin e supozimit të pafajësisë. Si pasojë, Gjykata duhet të vlerësojë nëse përshkrimi i ngjarjeve nga i pandehuri është i besueshëm dhe arsyeshëm dhe, nëse po, a ka dëshmi të cilat mundësojnë përfundimin pa asnjë dyshim që versioni i dorëzuar nga i pandehuri nuk është i vërtetë. Përndryshe, barra e provës do të kalonte te i pandehuri i cili do të duhej të dëshmonte pafajësinë e tij ose saj².

Ngjashëm, në pajtim me parimin in dubio pro reo, Gjykata është e obliguar që të vlerësojë me kujdes nëse tregimi i dhënë nga i pandehuri mundëson aplikimin e dispozitës së ligjit penal i cili do të rezultonte në një dënim më të butë. Si rrjedhojë, Gjykata duhet përsëri të vlerësojë nëse përshkrimi i ngjarjeve nga i pandehuri është i besueshëm dhe arsyeshëm dhe, nëse po, a ka dëshmi të cilat mundësojnë përfundimin pa asnjë dyshim që versioni i dorëzuar nga i pandehuri nuk është i vërtetë. Vetëm kjo qasje garanton respektimin e plotë të parimit in dubio pro reo.

Në përmbledhje, kërkohet një vlerësim i përgjithshëm i fakteve të paraqitura, të cilat mund të jenë ligjrisht relevanten në tërësinë e tyre, që të përcaktohet në mënyrë korrekte dhe precize fajësia e mundshme dhe dënimi i duhur i të pandehurit.

Kolegji i Gjykatës Supreme pajtohet plotësisht me, dhe i përmbahet këtyre parimeve. Prandaj, tregimi i dhënë nga i akuzuari nuk mund të hedhet poshtë për arsye të vetme që ai ka dështuar në paraqitjen e ndonjë dëshmie. Përshkrimi i tij i ngjarjes është i besueshëm dhe nuk mund të gjendet asnjë dëshmi me anë të të cilës kjo pjesë e deklaratës së tij do të mund të hedhet poshtë.

Kjo, sidoqoftë, nuk e ndryshon cilësimin juridik. Madje as tregimi i dhënë nga vetë i akuzuari nuk mundëson aplikimin e nenit 148 të KPK-së.

Nuk është e domosdoshme të vërtetohet nëse fjalët e viktimës kanë përbërë një “fyerje të rëndë” dhe nëse i akuzuari është sjellë në gjendje të afektit mendor nga ato fjalë, sepse aplikimi i nenit 148 të KPK-së kërkon që e tërë kjo të ndodhë “pa fajin e vetë atij ose asaj”, p.sh. të të akuzuarit. Lidhur me këtë, faktet e vërtetuara në mënyrë korrekte në aktgjykimin e shkallës së parë nuk lënë hapësirë për dyshime se viktimë ka reaguar ndaj akuzave të gabuara, fyerjet personale dhe madje keqtrajttimeve fizike të shkaktuara ndaj saj nga i akuzuari para vetë ngjarjes. Ishte i akuzuari ai i cili për një kohë të gjatë para ngjarjes e ka ngarkuar dhe ofenduar atë, dyshimet e tij të forta, megjithëse të pabaza lidhur me një aferë jashtëmartesore, ishte ai i cili e kishte detyruar atë që t’i nënshtrohet - poshtërimin – fyerjes, ishte ai i cili nuk e lejonte atë të largohet nga shtëpia pa përcjellje nga ai ose nga njëri nga fëmijët e tyre, dhe ishte ai i cili e kishte keqtrajtuar fizikisht dhe cenuar seksualisht siç është cekur në aktgjykimin e shkallës së parë.

Si pasojë, nuk ekziston asnjë dyshim se gjatë gjithë kohës ishte faji i tij i cili e detyrojë viktimën të reagojë në ditën kritike në mënyrën e përshkruar nga i akuzuari. Duke vepruar në atë mënyrë, ajo vetëm ka reaguar ndaj këmbënguljes së tij ofenduese që ajo duhej të merrte leje nga ai para se të largohej nga shtëpia. Kjo e përjashton aplikimin e nenit 148 të KPK-së

3.

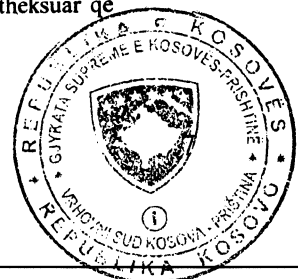
Gjykata e shkallës së parë ka aplikuar në mënyrë të drejtë pikën 9 të nenit 147 të KPPK-së. I akuzuari e ka privuar bashkëshorten e tij nga jeta për shkak të motiveve të ulëta.

Motivet e ulëta janë të gjitha ato motive të cilat nuk vlejné sa një qenie njerëzore dhe të cilat nuk përkohjnë me vlerat e pranuar morale të shoqërisë, ato janë pika më e ulët e nivelit të vlerave sipas gjykimit moral³.

Mund të kontestohet nëse xhelozia në vetvete mund të shihet si motiv i ulët⁴. Në lëndën në fjalë, i akuzuari nuk ka vepruar vetëm nga xhelozia. Ai gjithashtu e vrau bashkëshorten e tij për shkak se ajo morri “guximin” të largohet nga shtëpia pa lejen e tij. Pavarësisht nëse ajo ka dashur të largohet nga shtëpia përkohësisht apo përgjithmonë, p.sh. ndarja nga ai, reagimi i tij ndaj këtij tentimi – duke e qëlluar – demonstroi besimin e tij që ai ka pasur të drejtë të vendosë mbi të drejtën e saj për të jetuar. Ky koncept i pamëshirshëm egoist i të qenit sovran mbi ekzistencën tregon mosrespektimin më të thellë për të drejtën natyrore të një qenies tjetër njerëzore për të jetuar, dhe si i tillë është një motiv i ulët.

³ Shih SRZENTIC, Nikola – STAJIC, dr. Aleksandar – KRAUS dr. Bozidar – LAZAREVIC, dr. Ljubisa – DJORDJEVIC, dr. Miroslav, Komentari MBI LIGJET PENALE TË RS SERBISË, KSA TË KOSOVËS DHE KSA TË VOJVODINËS, 1981, "ADMINISTRATA BASHKËKOHORE" BEOGRAD, Komentari mbi Kodin Penal të Serbisë, Neni 47 Nr. 7 pika d;

⁴ Gjykata Supreme e Serbisë në aktvendimin e saj Kz-2105/57 nuk e ka cilësuar xhelozinë si motiv të ulët; gjithashtu Gjykata Supreme e Kroacisë në aktvendimin e saj Kz-2333/56 ka theksuar që xhelozia nuk përfaqëson një motiv të ulët.

Pasi që, neni 147 i KPK-së përcakton një dënim prej së paku dhjetë (10) vjet burgim ose burgim afatgjatë, dënimi i shqiptuar nga gjykata e shkallës së parë ndaj të akuzuarit për këtë veprë penale është vetëm pak mbi dënimin minimal dhe, sidoqoftë jo shumë i lartë.

Si rezultat, çështjet e adresuara në ankesë – i referohen vetëm dënimin për Vrasje dhe jo veprës penale Mbajtja në pronësi, në kontroll, në posedim ose në shfrytëzim të paautorizuar të armëve – nuk lejojnë pranimin e ankesës.

Përveç kësaj, kolegji i Gjykatës Supreme ka vlerësuar në tërësi çështjet të cilat duhet të ekzaminohen sipas detyrës zyrtare (shih nenin 415 të KPPK-së). Nuk janë gjetur shkelje të rregullave dhe çështjeve përkatëse.

Prandaj, ankesa është refuzuar si e pabazuar dhe aktgjykimi i shkallës së parë është vërtetuar.

GJYKATA SUPREME E KOSOVËS NË PRISHTINË

AP – Kž. Nr. 192/2010

Kryetari i kolegjit

Norbert Koster
Gjyqtar i EULEX-it

Anëtar i kolegjit

Martti Harsia
Gjyqtar i EULEX-it

Anëtare e kolegjit

Nesrine Lushta
Gjyqtare e Gjykatës Supreme

Anëtare e kolegjit

Marije Ademi
Gjyqtare e Gjykatës Supreme

Anëtar i kolegjit
Punëtor i Autorizuar
Orylaçeni radnik

Salih Toplica
Gjyqtar i Gjykatës Supreme

